

... alebo o lektúre, skriptúre, trojrozmernom živote a záverečnej úprave schémy lectia

BOŽIE SLOVO:

(Jak 1,23-25 SSV)

Čítanie z listu sv. apoštola Jakuba: *Kto iba počúva slovo a neuskutočňuje ho, podobá sa mužovi, čo si v zrkadle prezerá svoju prirodzenú tvár.* ²⁴ Pozrie sa na seba, odíde a hneď zabudne, aký je. ²⁵ *Ale kto sa zahľadí do dokonalého zákona slobody a vytrvá, kto nie je zábudlivý poslucháč, ale uskutočnovateľ diela, ten bude blahoslavený pre svoje skutky.* Počuli sme Božie slovo!

ÚVAHA:

(na doplnenie www.inky.sk, úvahy/katechézy č. 544; 436; 392; 368)

Posledným krokom *lectio divina* je **ACTIO**, čiže konanie. V klasických popisoch *lectia* sa nevyskytuje, pretože u mníchov v kláštorech bolo samozrejme. Dnes, keď väčšina kresťanov sú *gnostici* či *pelagiáni*¹, je potreba pripomenúť si uskutočnenie toho, k čomu nás *lectio* priviedlo, potrebná.

Actiom sa aj v samotnom *lectiu divina* završuje schéma úplného života, ako ho popisuje profesor Vladimír Šatura. Šatura hovorí, že ak má byť život človek úplný, musí sebe v rovnováhe obsahovať tri rozmary: *výkon*, *vytrženie* a *pohrúženie*. *Výkon*, to je práca, budovanie, tvorenie. *Vytrženie*, extáza, to sú silné city, ktoré nás akoby vytrhávajú zo seba – napríklad aké zažíva oných 60 000 *futbalových fanúšikov*, ako o nich v minulej katechézke písal James Mallon. *Pohrúženie* je potom akoby opakom extázy, je to ponorenie sa do seba, do hlbokého ticha, do vnútra, k samej podstate svojho bytia, kde v *hlbine duše*, ako ju nazýval Tauler, je prítomný sám Boh. V *lectiu* nachádzame všetky tri tieto rozmary: Najprv *práca* v podobe čítania a rozjímania, potom *vytrženie* v *modlitbe*, ktoré prechádza – *ako keď sa lyžiar spustí z vysokej hory hlboko do údolia* – do hlbokého ponoru, *pohrúženia kontemplácie*, mlčanlivej adorácie, zotrávania pred Pánom v našom vnútri. Nakoniec sa celý okruh *lectia* uzatvára znova v *konaní*, ktorým je *actio* podľa slov Písma: „*Chod' a rob aj ty podobne!*“ (Lk 10,37)

Za týmto účelom si dnes upravíme schému *lectia* do jeho finálnej podoby:

- Najprv čítanie a rozjímanie, tak ako doteraz. To je prvé, hoci len „intelektuálne“ konanie, *actio*. V ňom sa usilujeme najprv *pochopiť* literárny zmysel textu, porozumieť samej udalosti, ktorá sa odohrala pred 2000 rokmi a v úplne inej kultúre, než je tá naša, s inými zvykmi, slovnými zvratmi, skúsenosťami, postojmi, všetkým. A potom hľadáme *alegorický* zmysel textu – čo táto udalosť sama osebe značí, čo vypovedá o Bohu, o nás, o ľudstve, o Božom kráľovstve, o spásení, ... Nakoniec hľadáme *anagogický* zmysel textu: Čo to znamená pre mňa? Kam mňa osobne cez tento text Boh povoláva, pozyva, čo mi ponúka, k akému cieľu ma volá, čo mi odhaľuje o svojom Dare pre mňa?
- Potom hneď pokračujeme k modlitbe, uchvátení tým, čo nám Pán odhalil, ponúkol, pripravil, k čomu nás volá a povoláva, čo nám dal a dáva, smerujeme k *vytrženiu* v citoch a emóciách, slovami Guiga Kartuziána z minulej katechézky privolávame Boha, aby sám vstúpil, otvárame sa Mu, poddávame sa Mu, v láske, v túžbe, v úplnej dôvere a odovzdanosti.
- Nakoniec spočinieme v *pohrúžení* kontemplácie, ponorení v tichej a mlčanlivej rozkoši Božej prítomnosti, ktorá sa rozlieva v našom vnútri, pretože Pán vstúpil.
- A až potom, keď kontemplácia doznie, sa znova vrátíme k svojmu meditačnému denníku a opýtame sa veľmi prakticky, vecne a pragmaticky textu, nad ktorým sme rozjíмали, na jeho *morálny* zmysel: Čo mám urobiť, Čo mám konať? Čo zmeniť? Skúmame, čo z toho sme doteraz už konali, čo vykonať ešte treba – aby sme potom znova v *konaní actia* aj naozaj uskutočnili to, k čomu nás Božie slovo a Božie dary vyzvali.

Dnes si ešte k *lectiu divina* pridáme dve dôležité pomôcky:

SKRIPTÚRA: Aby sme dokázali čo najlepšie porozumieť Písmu, nad ktorým rozjímanie, je potrebné chápať a vnímať ho v celom jeho kontexte. K tomu ale potrebujeme Písmo skutočne poznať, mať ho osvojené – a to sa jeho jedným prečítaním veru dosiahnuť nedá. Je potrebné, aby čítanie Písma bolo dennou súčasťou nášho života, aby sme sa ním aj mimo rozjímania denne sýtili a naplnili a denne sa v ňom stretali so živým Ježišom Kristom, ktorý v ňom hovorí. Profesor Tomislav Ivančič k tomu dáva takúto radu: „*Najprv si vezmi Nový zákon a prečítaj ho rýchle celý. Potom ešte raz. Potom tretikrát a popodčiarkuj si rozličnými farbami. Potom to ešte párkrát prečítaj, kým sa ti nezničí tento Nový zákon. Potom si vezmi nový výtlačok a potom už smieš čítať pomaly. Pretože potom z prečítaného celku pochopíš aj jednotlivosti. Až potom začni so Starým zákonom.*“ To zaberie celkom veľa času. Aby sme to dokázali, je potrebné denne si vyhradiť nejaký čas – povedzme 10 minút, 15 minút – na pravidelné čítanie Písma Svätého. To je *skriptúra*. Najlepšie niekedy poodbiede, po jedle, alebo po návrate zo školy alebo zo zamestnania, si na chvíľu sadneme, vezmeme Písmo – či už v papierovej podobe alebo v mobile – a 10-15 minút čítame. Bez veľkého rozjímania, bez veľkého uvažovania, tomu sa venujeme v rannom *lectiu divina*, proste len čítame text Písma, nasávame ho do seba, dovolíme, aby nás tapovediac „prvoplánovo“ oslovil tam, kde nás osloví, ale nepristavujeme sa pri tom zbytočne dlho. Cieľom *skriptúry* je vytvoriť v našom živote stabilný čas,

kedy sa na chvíľu zastavíme, prostredníctvom Písma sa obrátime k Bohu, obnovíme svoje zotrúvanie v Bohu – a súčasne sa denne živým, naplníme textami Písma. Samozrejme, ak máme napríklad Písmo v mobile a počas dňa máme čas, nič nám nebráni čítať ho aj mimo pravidelnej *skriptúry*.

LEKTÚRA je podobná. Je vhodná najlepšie večer. Zhasíme televízor o 10-15 minút skôr, ako zvyčajne, umyjeme sa, pripravíme sa na spanie, pomodlíme sa – a tesne pred spaním si ešte vezmeme nejakú vhodnú kresťanskú knihu, nie nejakú ťažkú náučnú, skôr inšpiratívnu, ktorá nás nadchýna, môže to byť dielo svätých a mystikov, ich životopisy, ale aj čokoľvek iné, čo v nás obnovuje nadšenie a túžbu, smäd a dychtivosť po Bohu, po Božom kráľovstve, po svätosti, po živote v ňom, po živote v Rode Cirkvi. Pred spaním sa teda onou štvrtihodinkou čítania naplníme takýmito svätými vecami – a potom už nerobíme nič iné, len odložíme knihu, zhasíme svetlo a naplnení Božimi vecami v Božom pokoji zaspíme.

Spolu s *lectiom divina* tvoria *skriptúra* aj *lektúra* účinné nástroje premeny nášho vnútra, ako aj vnútornej modlitby.

DOMÁCA ÚLOHA:

Tento týždeň budeme pokračovať v praxi *lectio divina*. Využiť môžete hoci aj tieto úryvky z Písma: *1 Jn 1,1–5 Niet v ňom nijakej tmy; Flp 2,6–11 Nepriďžal sa svojej rovnosti s Bohom; Jn 15,1–11 Ja som pravý vinič...; Jn 6,48–58 Ja som Chlieb Života; Zjv 21,1–8 Videl som nové nebo a novú zem...; Jn 17,20–26 No neprosím len za nich...; Zjv 14,1–5 Potom som videl, a hľa, Baránok stál na vrchu Sion...*

Dáme si pritom záležať na tom, aby:

Lectio divina neskončilo len v našej myšli, ale vyústilo aj do *actia*, do premeny nášho života, či do konkrétneho konania, služby a pod.

Pokúsime sa do svojho denného režimu včleniť *skriptúru* a *lektúru* a začať sa im pravidelne venovať.

¹ porov. Gaudete et exsultate, rozobrané na www.inky.sk, v úvahách č. 581 a 585